

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนบทสรุป
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียงถ้อยร้อยอักษร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง งามศิลป์เรียงความ (๖)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บทสรุป เป็นส่วนสุดท้ายของเรียงความที่ผู้เขียนจะเน้นความรู้ ความคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง ที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง การสรุปนั้นมีส่วนสำคัญเท่ากับคำนำเพราะเป็นส่วนช่วยเสริมให้เรียงความมีคุณค่าขึ้น

การสรุปควรมีเนื้อหาสอดคล้องกับคำนำและประเด็นของเรื่องย่อหน้าสรุปไม่ควรยาว (ประมาณ ๕-๗ บรรทัด ยกเว้นมีคำประพันธ์อยู่ด้วย) แต่ให้มีใจความกระชับประทับใจผู้อ่าน วิธีการสรุปมีหลายวิธี นักเรียนอาจนำวิธีการเขียนคำนำบางวิธีมาใช้ในการสรุปได้ เช่น การสรุปด้วยคำถาม การสรุปด้วยคำคม สุภาษิต และบทร้อยกรอง หรือสรุปด้วยข้อความที่ให้แก่คิด เป็นต้น

การสรุปที่ดี คือการสรุปด้วยข้อความที่กระชับ คมคายจนผู้อ่านประทับใจ ตัดใจและนำไปประเด็นที่เสนอมา ไตร่ตรองต่อไป แม้จะอ่านเรื่องจบไปแล้วก็ตาม ตัวอย่างการสรุป

สรุปด้วยการฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน สรุปแบบนี้มักใช้ถ้อยคำสั้นๆ คมคายแต่ลึกซึ้ง เช่น

ดังนั้นถ้าเราอยากให้น้ำใจเกิดขึ้นในสังคมของเรา ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองกันทุกคนอย่ามัวเรียกร้องให้คนอื่นมีน้ำใจเพราะถ้าเราเองยังไม่มีน้ำใจ การเรียกร้องให้ผู้อื่นมีน้ำใจต่อเราจะกลายเป็นความเห็นแก่ตัว และถ้าเรามีน้ำใจแล้วก็ไม่ต้องเรียกร้องให้ใครมีน้ำใจ น้ำใจของเราต่างหากที่จะเพาะความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นโดยไม่ต้องเรียกร้อง

(ปรีชา ช่างขวัญยืน “คอลัมน์ปากกาชนก เรื่องน้ำใจ”สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒๗, หน้า ๕๘)

สรุปด้วยคำคม สุภาษิต และบทร้อยกรอง

ขณะนี้วิชาอันเนื่องมาจากลัทธิโศคนิยมได้เข้าไปสั่นคลอนจรรยาบรรณในทุกวิชาชีพทำให้ผู้คนมักมาก และมีวิธีการสร้างความยอมรับแปลกๆ ไม่ได้เว้นแม้แต่นักวิชาการและครูบาอาจารย์ โชคยังดีอยู่บ้าง ที่ยังเหลือผู้เข้มแข็งออกมาแสดงบทบาทให้ในระดับสาธารณะอยู่บ้างประปราย เป็นกระแสน้อยที่ไหลแรงแต่มีพลังจะหยุดไหลมีบทบาทสมดังคำยกย่องของกวีของชาติ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่ว่า

ครูคือผู้นำทางความคิด	ให้รู้ถูกรู้ผิดคำอ่านเขียน
ให้รู้ทุกซอกทุกก้น	ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน
ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์	ให้สูงกว่าสัตว์เดรัจฉาน
ครูคือ ผู้สั่งสมอุดมการณ์	ปฏิธานเพื่อมวลชนใช้ตนเอง

(กมลสมัย วิจิระไชยโสภณ, มปป. : ๒๓)

สรุปด้วยคำถามให้ผู้อ่านเก็บไปคิดหรือไตร่ตรองต่อไป

ภาษาไทยปัจจุบันนี้กำลังเสื่อมมาก ถึงเวลาหรือยังที่เราจะคิดถึงเรื่องนี้อย่างจริงจังน่าจะกำหนดไว้ในนโยบายของรัฐบาลได้แล้วว่า รัฐบาลจะสนับสนุนการค้นคว้าศึกษาเรื่องภาษาไทยเพื่อให้ภาษาไทยมีความเจริญมั่นคง สมกับที่ภาษาเป็นวัฒนธรรมสำคัญยิ่งของชาติ

(เปลื้อง ณ นคร "ศาลฎีกาแห่งภาษา "สารสถาบันภาษาไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ หน้า ๒๔)

สรุปด้วยการให้คำตอบ วิธีนี้จะใช้เขียนให้สอดคล้องกับคำถามที่เป็นคำถาม

บัณฑิตที่แท้จริงจึงเป็นผู้ที่รู้จักฝึกหัดอบรมตน เป็นผู้ให้ที่เปี่ยมด้วยปัญญาและกรุณาเป็น กัลยาณมิตรและเป็นผู้สร้างสรรค์ หากปราศจากคุณสมบัตินี้หาใช่บัณฑิตไม่ หากเป็นเพียงผู้สำเร็จการศึกษาเท่านั้นเอง

(สุมน อมรวิวัฒน์ "ใครคือบัณฑิต," ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, ๒๕๔๙)

